

Meninger og Anskuelser saae en vis Indflydelse; hvad enten man kalder Examinatorerne for Professore, eller man kalder dem for Præster, saa vil deres Opfatning dog til en vis Grad gjøre sig gjældende. Men den vil gjøre sig desto stærkere gjældende hos Examinatoren, jo mindre han kjender Andres Opfatning, og jo mindre han, virkende sammen med Mænd af anden Farve ved en stor Vereanstalt, ved hvilken han ogsaa kommer i Berøring med mange Mænd udenfor Facultetet, drages ud af det engang Tilvante. Men der kommer dernæst en anden Ting til. Medens Gensidighed ikke kan undgaaes, hverken hvor Præster eller hvor Professore samles som Examinationscommission, saa maa man — alt Andet tilside, idet der ganske vist ligesaa vel gives lærde Præster, som der gives lærde Professore — dog i Almindelighed antage, at Facultetets Professore i Gjennemsnit besidde en større Grad af positiv færdig Kundskab. Kunde man ikke gaae ud fra denne Forudsætning, saa skulde man afskedige de paagjældende Professore. Jeg vil netop fremhæve, at der i hele den Bevægelse, der er for at skabe Examinationscommissioner, findes Momenter, som slet ikke burde føre til, at man sagde: „Vi opgive alt det Gamle og indføre noget Nyt“, men som derimod burde føre til at spørge: „Bor vi beholde de Mænd, der nu sidde i det eller det Facultet, eller skulle vi sætte andre Mænd ind ved Siden af eller istedetfor? Der er Ingen, der mere vil bevæge sig i en vis tillært Sphære af Spørgsmaal end den, der ikke selv nogenstunde optræder som Lærer, men som kun et Par Gange om Aaret skal sætte sig hen og examinere, medens han ellers skal virke i et ganske andet Kald. Han vil — ja, jeg vil sige reent ud, hvad han vil gjøre — han vil forberede sig til Examinationen; han vil læse det efter, som han vil spørge om, og han vil blive den meest mikroskopiske Examinator og den, der kræver de største Smaaating og Bagateller, thi han har selv lært dem Dagen iforveien. Jeg skal sige Dem, hvorledes det forholder sig med at blive en god Examinator. Den unge Professore kan, naar han er en begavet Mand, vel ogsaa være en god Examinator, men en virkelig god Examinator bliver han dog aldrig

ganske, før han har gennemgaaet en Række af Vereaar, hvori han har lært at behandle Stoffet med Lethed og Frihed, lært at kunne lempe sin Fremstilling saaledes, at Andre kunne gribe den, og lært at opfatte Andres Fremstilling, om den end ikke kommer ham imøde i den tilvante Form. Men hvad en Professore især lærer under sin Virksomhed ved Universitetet, naar han da er en tænksom og dygtig Mand, det er at skjelne imellem det Væsentlige og det Uvæsentlige; han lærer at kaste Notissens Enkeltheder bort og at holde sig til Overblikket og Grundigheden som Maalestof for den virkelige Kundskab. Jeg har selv som ung Professore lagt Vægt paa mangen en Glose, som jeg nu veed, at jeg slet ikke bryder mig om, naar man forøvrigt oversætter mig et Sted heelt godt og rigtigt. Jeg har hørt det, at jeg nu troer at vide, hvad der hører til at examinere godt, ikke blot ved at examinere længe, men ogsaa, og langt fra mindst, ved at docere. — Hvad jeg her har sagt, er ikke nyt, hverken i Almindelighed eller nyt i denne Sal, thi det er for en stor Deel blevet sagt tidligere af det ærede kongevalgte Medlem, til hvem jeg før sigtede (Anders). Han har sagt: Man tage Mænd til at examinere, der have tilbagelagt en sand videnskabelig Virksomhed, der have virket i Videnskabens egen Tjeneste, og som have levet saa længe, at de have kunnet glemme den Gensidighed, hvormed man altid i Ungdommen begynder, og som have lært at skjelne det Væsentlige fra det Uvæsentlige, men som ogsaa saaledes besidde og have i deres Magt Videnskabens væsentlige Indhold, at de med Lethed kunne examinere i enhver Ting, der henhører til deres Videnskab, men man tage ikke Examinatorer, som Aftienen iforveien maae forberede sig paa, hvad de Dagen efter skulle examinere i. Dette er det Væsentlige, og, hvis der skal oprettes Examinationscommissioner enten for alle Faculteter eller blot for det theologiske Facultet, saa behøver man ganske vist ikke at afstætte Erklæringer derom tilhøre og tilvenstre; den ærede Minister havde forsaavidt Ret, naar han sagde, at han havde en tilstrækkelig stor Bunke Erklæringer. Jeg skal dog i Forbigaaende med